

DOI 10.31651/2524-2660-2022-1-124-129

ORCID 0000-0002-3144-9420

ПОТУЖНИЙ Олександр Васильович

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спортивних дисциплін і туризму,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
e-mail: vanyawest777@gmail.com

ORCID 0000-0002-3526-5098

ПОЛІЩУК Віталій Валентинович

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри спортивних дисциплін і туризму,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
e-mail: vitalii05@ukr.net

УДК 378.018:005.336.2]:613.97-057.875(045)

**ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТА ТА ФОРМУВАННЯ ЇЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
У СТУДЕНТІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

Описано та обґрунтовано потреби щодо формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців. Розроблена класифікація здоров'язбережувальних технологій, запропонована модель формування культури здоров'язбереження як світоглядної орієнтації майбутніх фахівців та шляхів їх упровадження у заклади вищої освіти України, а також застосування Концепції формування інноваційного здоров'язбережувального освітнього простору та пропаганда здорового способу життя шляхом маркетингових заходів і прийомів.

Мета. Виявлення та обґрунтування потреби в формуванні здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців.

Результати. Основними напрямками реалізації ідей позитивного досвіду розвитку здоров'язбережувальних технологій є: орієнтація викладачів на формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців, здійснення взаємозв'язку розумового, фізичного та морального виховання в навчально-виховному процесі у закладах вищої освіти; проведення наукових досліджень щодо використання здоров'язбережувальних технологій і впровадження інноваційного досвіду роботи вищих європейських закладів освіти. Таке дослідження передбачає визначення класифікації здоров'язбережувальних технологій, розробку моделі формування культури здоров'язбереження як світоглядної орієнтації майбутніх фахівців та шляхів їх упровадження у заклади вищої освіти України, а також пропаганда здорового способу життя шляхом маркетингових заходів та прийомів.

Ключові слова: здоров'язбережувальна компетентність; фізкультурно-оздоровчі технології; студенти; медико-профілактичні технології.

Постановка проблеми. Упровадження здоров'язбережувальних технологій пов'язане з використанням фізкультурно-оздоровчих та медико-профілактичних технологій, сутність яких полягає в комплексній оцінці умов виховання і навчання, які дозволять зберегти здоров'я студентської молоді, сформувати більш високий рівень культури здоров'я, навичок здорового способу життя, здійснювати моніторинг

показників індивідуального розвитку, прогнозувати можливі зміни здоров'я і проводити відповідні психолого-педагогічні, коректувальні, реабілітаційні заходи з метою забезпечення успішності навчальної діяльності та поліпшення якості життя суб'єктів освітнього середовища [1, с. 10]. Таким чином, актуальність проблеми визначається гострою необхідністю розробки і впровадження в освітній простір сучасного вузу новітніх здоров'язбережувальних технологій, які сприяють розвитку і вдосконаленню основних фізичних якостей, формуванню основних рухових навичок, зміцненню здоров'я, а з іншого – забезпечать оптимальні умови роботи функціональних систем організму, задіяних в підтримці високого рівня розумової і фізичної працездатності студента [2, с. 43].

В умовах постійних змін, спрямованості вектора вищої освіти на євроінтеграцію зростають вимоги до фахової підготовки майбутніх учителів фізичної культури – всебічно розвинених і професійно компетентних, здатних легко адаптуватися до змін у житті, спроможних не тільки вільно оперувати отриманими знаннями й уміннями та вміти передавати їх учням, але й безперервно, впродовж усього життя, збагачувати власний досвід професійного самовдосконалення, саморозвитку, самовиховання, творчої самореалізації.

Проте, незважаючи на наявність у сучасній науці значної кількості досліджень, присвячених проблемі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, поза увагою наукової думки залишилася проблема цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури в контексті підготовки студентів до професійного самовдосконалення, що актуалізує напрямок нашого дослідження. Посилює актуальність теми статті той факт, що між сучасними потребами ринку праці та результатами

діяльності вчителів фізичної культури склалися певні суперечності, що зумовлюють необхідність професійної підготовки фахівця з фізичної культури, здатного до гармонійного саморозвитку та постійного самовдосконалення свого педагогічного мислення, самоаналізу та самооцінки своєї діяльності.

Відповідно до Національної доктрини розвитку освіти в Україні та Міжгалузевої програми «Здоров'я нації» значна увага приділяється формуванню здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців, орієнтації молоді на здоровий спосіб життя, систематичні заняття фізичними вправами та культуру дозвілля.

Проблема здоров'я людини в контексті загальнолюдських цінностей набуває все більшого значення, для вирішення цієї проблеми є впровадження компетентнісного підходу у зміст державного стандарту вищої освіти та орієнтація навчальних програм на формування ключових компетентностей, зокрема, здоров'язберігаючої [3, с. 114].

Питання здоров'язбережувальних компетентностей окреслили у своїх працях О. Бутакова, Є. Пужасва, М. Смирнов, Ш. Соколов, І. Чупаха та ін.; сутнісні характеристики культури здоров'язбереження розглядали М. Дутчак, Н. Башавець, С. Присяжнюк, О. Дубогай, Р. Раєвський та ін.. Обґрунтуванню технологій фізичного виховання і навчання засобом збереження здоров'я присвячені праці Г. Апанасенко, В. Бальсевич, І. Богорад, М. Виленського, В. Воскобойнікова, А. Лубишева, В. Стоярова, Ж. Холодова.

Особливості виховання культури здоров'я дітей та молоді вивчають Н. Бібік, Т. Бойченко, О. Ващенко, Л. Волкова, Н. Коцур, В. Оржиховська та інші; основи формування здоров'язберігальної та валеологічної компетентності студентів представлені в працях В. Бабич, В. Бобрицької, Д. Вороніна, С. Присяжнюка. Проте вищезазначені дослідження не вичерпують усіх питань щодо проблеми здоров'язбереження студентської молоді та формування здоров'язбережувальної компетентності студентів.

Мета статті фокусується на виявленні та обґрунтуванні потреби в формуванні здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні поступово упорядковується підхід до індивідуального здоров'язбереження через прийнятність у соціумі здорового способу життя. Здоровий спосіб життя включає всі складові життєдіяльності людини, що формують її фізичне, мора-

льне, духовне, психічне здоров'я особистості. Система освіти повинна перейти від надання інформації, конкретних фактів, до формування в процесі навчання і розвитку навичок здорового способу життя [4, с. 116]. Стратегія і тактика збереження здоров'я, популяризація здорового способу життя в освіті набула нового сенсу з розвитком уявлень щодо використання оздоровчих технологій. Здоров'язбережувальна компетентність студентів сучасного закладу освіти полягає у вмінні використовувати знання про здоров'язбережувальні технології, основи здорового способу життя, використання оздоровчих чинників навколишнього середовища для зміцнення здоров'я людини, загартування організму, знання основних гігієнічних норм, вимог, рекомендацій, що забезпечують профілактику захворювань.

Засади професійної компетентності, відповідність кваліфікаційній характеристиці та вимогам до вчителів фізичної культури формуються у студентів в процесі навчання у ЗВО. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини, здоровий спосіб життя, самозростання як особистісне, так і професійне – напрями професійної діяльності фахівця з фізичної культури. Це передбачає необхідний обсяг знань, умінь і навичок, специфічні професійні й особистісні риси, ставлення до майбутньої фахової діяльності, що є запорукою високих результатів професійної діяльності. Відтак одним із важливих завдань вищої освіти є підготовка компетентних майбутніх учителів фізичної культури, здатних до якісного виконання професійних функцій та соціальної ролі в сучасних умовах і творчо самовдосконалюватись як фахівець і особистість.

Термін «компетентність» (лат. *competens* – відповідний, здібний) означає володіння теоретичними знаннями, практичними навичками та вміннями, професійним досвідом у певній галузі. У словнику «Професійна освіта» компетентність (від лат. *competens* – належний, відповідальний) тлумачиться як сукупність знань та умінь, необхідних для ефективної професійної діяльності: уміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності, використовувати інформацію.

Проблема виховання здоров'язбережувальної компетентності як світоглядна орієнтація молодого покоління в освітньому просторі набуває особливої значимості, це пояснюється постійним погіршенням стану здоров'я, зумовленими несприятливими соціально-економічними умовами, складною екологічною ситуацією, низьким рівнем культури, інтенсифікацією навчально-

го процесу, спрямованого тільки на інтелектуальний розвиток особистості, не приділяючи достатньої уваги фізичному розвитку, що призводить до неосвіченості з питань власного здоров'язбереження [5, с. 132; 6, с. 9; 7, с. 221; 8].

Основним завданням закладів вищої освіти є збереження і розвиток інтелектуального і фізичного потенціалу нації, що досягається за рахунок фізичної активності. Відповідно завданням здоров'язбержувальних технологій передбачено створення умов для покращення стану здоров'я, формування мотиваційно-ціннісних установок для повної реалізації свого фізичного, психічного, духовного потенціалу, засвоєння знань про сутність здоров'я і здорового способу життя, розвиток умінь та навичок щодо самостійної оцінки свого здоров'я, виховання відповідальності за вибраний стиль поведінки щодо власного здоров'я. Вирішення цих завдань слугуватиме формуванню відповідних компетентностей у студентів та виникненню дій, спрямованих на ведення здорового способу життя [3, с. 168].

Формування здоров'язбержувальної компетентності – це багатофункціональна система; багатоаспектність медичних та гігієнічних засобів; сукупність форм, засобів і методів, які спрямовані на досягнення оптимальних результатів, спрямованих на збереження здоров'я. Було розроблено основні положення сформованості здоров'язбержувальної компетентності майбутніх фахівців:

1) забезпечення високого рівня здоров'я студентів і виховання здоров'язбержувальної культури як сукупності свідомого ставлення студентів до здоров'я і життя людини;

2) формування здоров'язбержувальної компетентності, що дозволить студенту самостійно і ефективно вирішувати завдання здорового способу життя, безпечності поведінки, завдання, які пов'язані з наданням елементарної долікарської, психологічної і кваліфікаційної допомоги;

3) сприяння становленню культури здоров'я, вироблення стійких мотивів і навичок поведінки.

Педагог, прагнучи виховувати у майбутнього вчителя здоров'язбержувальну життєву позицію не повинен обмежуватись функцією інформатора, він повинен стати організатором здоров'язбержувальної діяльності студентів, яка сприяє виробленню здоров'язбержувальних поглядів, мислення та свідомості, що необхідне для створення здоров'язбержувального середовища у закладах вищої освіти. Робота з фізичного виховання студентів повинна спря-

мовуватися на показники здоров'я, рівень фізичної підготовки, дані індивідуальних психолого-педагогічних особливостей студентів. Достатньо повні дані для комплексної оцінки фізичного стану студента можуть бути отримані під час обліку і аналізу антропометричних даних, показників фізичної підготовки і працездатності. Уся робота з фізичного виховання повинна будуватися з урахуванням їх фізичної підготовки і відхилень, які мають у стані здоров'я. З цією метою на кожного студента складається індивідуальна карта здоров'я.

Найбільш ефективними здоров'язбержувальними технологіями фізичного виховання є ті, що використовують методичні принципи: поступовості і безперервності фізичного навантаження, цілеспрямованості засобів оздоровчого тренування, ритмічності застосування засобів різної спрямованості, збільшення рухової активності та систематичним виконанням спеціальних комплексів фізичних вправ. Отже, на разі стало необхідним вивчення сучасних методик із зміцнення та збереження здоров'я молоді.

Значущим у контексті таких умов є забезпечення творчої співпраці та духовної взаємодії студентів і викладачів на діалогічних засадах; моделювання ситуацій для активізації творчого мислення і прагнення до самовираження, самореалізації та самовдосконалення; організація самостійної роботи студентів, що є запорукою самонавчання і саморозвитку; забезпечення тісного зв'язку з професійним середовищем; підвищення педагогічної майстерності викладачів з орієнтацією на індивідуально-творчий розвиток особистості.

Розвиток професійної особистості та освітнє середовище є взаємозумовленим процесом. Значної уваги заслуговує зацікавленість педагогів питанням створення професійно орієнтованого освітнього середовища та використання його можливостей для всебічного розвитку особистості. Об'єднані єдністю, загальними цілями і діяльністю, члени освітнього середовища вступають у певні відносини відповідальної залежності при безумовній рівності всіх членів і їх однакової відповідальності перед колективом.

Серед чинників, які сприяють формуванню професійної компетентності, реалізації професійного самовдосконалення, є: внутрішні (природні здібності студентів, здатність до самостійності в оволодінні знаннями, саморозвиток, самовиховання, самоствердження, вольові якості та характер особистості студента) та зовнішні (кваліфікаційні вимоги до вчителя фізичної культури згідно з, потреби суспільства,

держави, особистість викладача та студентський мікросоціум ВНЗ, сім'я).

Значна роль у формуванні професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури належить самостійно-пізнавальній діяльності студентів. При підготовці майбутніх учителів фізичної культури необхідно забезпечити поєднання обсягу аудиторної та самостійної роботи; методично правильно організувати роботу студента в аудиторії та поза нею; забезпечити студента необхідними методичними матеріалами з метою перетворення самостійної роботи в творчий процес; здійснювати контроль за організацією та ходом самостійної роботи, що заохочує студента якісно її виконувати та позитивно впливає на ефективність самостійної роботи в цілому.

У процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури необхідно враховувати, що у своїй професійній діяльності він повинен буде виконувати й таку важливу функцію, як здоров'язберігаюча, що передбачає збереження фізичного, психічного, духовного і соціального здоров'я як власного, так і своїх майбутніх вихованців. Вона включає: життєві навички, що сприяють фізичному здоров'ю (раціональне харчування, рухова активність, санітарно-гігієнічний режим праці та відпочинку); навички, що сприяють соціальному здоров'ю (ефективне спілкування, співчуття, розв'язання конфліктів, поведінка в умовах тиску, погроз, дискримінації, спільна діяльність і співробітництво); навички, що сприяють духовному та психічному здоров'ю (самоусвідомлення та самооцінка, аналіз проблем і прийняття рішень, визначення життєвих цілей і програм, самоконтроль, мотивація успіху та тренування волі).

Вважаємо, що здоров'язберігальний супровід навчально-виховного процесу повинен включати такі компоненти: тісний взаємозв'язок валеологічної освіти і фізичного виховання, раціонального харчування, психологічної та соціальної допомоги. Діяльність закладів освіти зі збереження та зміцнення здоров'я студентської молоді лише тоді вважається повноцінною та ефективною, де професійно та ефективно в єдиній системі реалізуються здоров'язбережувальні технології. Здоров'язбережувальні навчальні технології – системно організована сукупність програм, прийомів, методів організації освітнього процесу, спрямовані на зміцнення і збереження здоров'я молоді; якісна характеристика педагогічних технологій за критеріями їх дії на здоров'я студентів і викладачів [3, с. 284].

Пропонуємо у закладах вищої освіти запровадити такі здоров'язбережувальні тех-

нології: фізкультурно-оздоровчі (сучасні фітнес-програми, національні ігри, загартування організму та масаж), медико-гігієнічні (здорове харчування, профілактичні щеплення, вітамінізація), здоров'язбережувальні освітні технології (інноваційні технології організації освітнього процесу, технології організації пізнавальної діяльності студентів, технології виховної роботи). Структурними компонентами здоров'язбережувальної компетентності є:

змістовий – наявність у студентів системи знань і уявлень про здоров'язбереження, здоровий спосіб життя;

мотиваційно-ціннісний – ставлення до здоров'я, вплив на життєві плани і професійну орієнтацію;

операційно-діяльнісний – ступінь включення студента в цілісну систему здорового способу життя та в систему здоров'я збереження;

емоційно-вольовий – психічна сфера життєдіяльності студента.

Особливо широкого спектру займають оздоровчі технології: фізіотерапія, загартування, гімнастика, масаж, фітотерапія, музична терапія, тому вважаємо за необхідне приділити увагу саме цим аспектам. Проте варто акцентувати увагу на необхідності відповідності здоров'язбережувальних технологій критеріям технологізації освіти: системність, алгоритмічність, діагностичність, прогнозованість тощо. Вивчення теоретичних джерел, власні наукові розвідки засвідчують, що доцільно класифікувати здоров'язбережувальні технології на основі того, хто є їх провідними суб'єктами. За суб'єктністю технології доцільно виділити: здоров'язбережувальні навчальні технології (реалізують викладачі у навчальному процесі); медичні (реалізують медичні працівники, психологи й соціальні педагоги); фізкультурно-оздоровчі (реалізуються переважно викладачами та фахівцями з фізичної культури під час занять фізичного виховання та в позанавчальній діяльності); комплексні (суб'єктами є викладачі, батьки, психологи та інші фахівці зі здоров'язбереження). До комплексних технологій можна віднести арттерапію, яку успішно використовують учителі школи, психологи й соціальні педагоги.

На основі аналізу психолого-педагогічних, філософських джерел, сучасної літератури з теорії і методики фізичного виховання запропоновано визначення поняття «формування здоров'язбережувальних технологій» – це закономірні зміни оздоровчих технологій на понятійному, структурному та функціональному рівнях, що забезпечують їх наступність та призведуть до виникнення якісно нового феномена – ба-

гатофункціональної педагогічної системи, у якій відбуватиметься зміцнення фізичного, психічного, інтелектуального, морального, емоційного здоров'я особистості та її успішна самореалізація. Особливістю сучасних здоров'язбережувальних технологій є багатофункціональний характер: сприяють зміцненню фізичного, психічного, інтелектуального, духовного здоров'я молодого покоління та самореалізації особистості.

На основі досліджень виокремлено такі головні підходи до визначення здоров'язбережувальних технологій:

– створення сприятливого для здоров'я освітнього середовища;

– забезпечення навчання з урахуванням індивідуальних, вікових і психофізіологічних особливостей студентів;

– оптимальне поєднання традиційних технологій навчання з принципами, методами і прийомами, спрямованими на збереження і підтримку здоров'я студентської молоді;

– технології навчання здоров'я, здорового способу життя, формування здорової нації;

– навчально-методичний комплекс оздоровчо-фізкультурних і лікувально-профілактичних заходів.

У процесі формування здоров'язбережувальної компетентності у процесі підготовки майбутніх фахівців виокремимо такі підходи: особистісний підхід передбачає використання комплексу принципів, методів, засобів, що розвивають здібності, формують індивідуальні якості і цінності студента. Адекватно сформований комплекс цих цінностей, поруч із реалізованими індивідуальними здібностями, задатками і потребами особистості в самореалізації і саморозвитку, є базою для гармонізації інтересів студентської молоді і суспільства; компетентнісний підхід ставить на перше місце не поінформованість студента, а вміння розв'язувати проблеми, що виникають у пізнавальній, технологічній і психічній діяльності, у сферах етичних, соціальних, правових, професійних, особистих взаємовідносин.

Інтегративність під час формування компетентності збереження здоров'я у майбутніх фахівців відображається у змісті та структурі професійної освіти та освіти з безпеки діяльності, що дозволяє сформува-ти у студентів цілісний світогляд. Така освіта реалізує тенденцію інтеграції, об'єднуючи природничо-наукові знання, знання з валеології, фізичного виховання, основ здоров'я, біохімії та біомеханіки; формує ціннісне ставлення до власного здоров'я, основ здорового способу життя і культуру

поведінки у розвитку професійної особистості студента.

Під час проведення теоретичних занять зі студентами, пропонуємо використовувати такі форми роботи: обговорення актуальних проблем у галузі фізичної культури і спорту, здорового способу життя, ознайомлення зі спеціальною та науково-популярною літературою, проведення дискусій, бесід, лекцій. Окремим етапом у розробці здоров'язбережувальних програм має бути створення інформаційних продуктів: комп'ютерного програмного забезпечення, відео та мультимедійного супроводу занять, інформаційних кейсів тощо. Отже, робота повинна бути спрямована таким чином, щоб студенти усвідомили основні положення теорії і методики фізичної культури, як частини загальної культури, виявили основні критерії здорового способу життя, сформували переконання, а також під керівництвом досвідчених викладачів виробили поведінку оздоровчої спрямованості в повсякденному житті.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Відтак, урахувавши суперечності між потребою реалізації здоров'язбережувальних технологій та недостатнім рівнем пошуку нових підходів до організації навчально-виховного процесу у закладах вищої освіти, – обумовлена своєчасність та доцільність досліджуваної проблеми. Сьогодні важливим і перспективним є завдання збереження, зміцнення здоров'я студентів за допомогою організації і здійснення особистісно орієнтованого педагогічного процесу з урахуванням основних валеологічних принципів, а також виховання відповідального ставлення до власного здоров'я як до найвищої індивідуальної та суспільної цінності.

Список бібліографічних посилань

1. Казин Е.М. Проблема збереження здоров'я і розвитку учнів в системі освіти в умовах її модернізації. *Валеологія*, 2018. № 2. С. 10–15.
2. Башавець Н.А. Формування культури здоров'язбереження як цінності сучасної особистості. *Молодь і ринок*, 2007. №8. С. 42–44.
3. Присяжнюк С.І. Використання здоров'язбережувальних технологій у фізичному вихованні студентів спеціального медичного відділення. Теорія та практика: монографія. Київ: КОМПРИНТ, 2012. 464 с.
4. Воскобойнікова Г.А. Валеологічні аспекти соціального партнерства освітніх і медичних закладів у здоров'язберегаючій діяльності сучасного педагога. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16: Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики*, 2015. Вип. 24(34). С. 115–117.
5. Дубогай О.Д. Фізичне виховання і здоров'я: навчальний посібник. Київ: УВС, НБУ, 2012. 270 с.
6. Панасенко Т.В. Формування здоров'язберегаючої компетентності майбутніх учителів початкової школи у вищих навчальних закладах І–ІІ р.а. *Молодий вчений*, Львів, 2016. №9. С. 11–17.

7. Раевський Р.Т. Здоровье, здоровый и оздоровительный образ жизни студентов. Одесса: Наука и техника, 2008. 556 с.
 8. Потужний О.В., Поліщук В.В. Формування здоров'язбережувальної компетентності студентів сучасного закладу освіти. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць*, 2021. Вип. 11(142). С. 102–106.
 9. Дутчак М. Перспективи формування та реалізації національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні. *Матеріали ІХ Всеукр.наук.конф. з міжнародною участю*. Львів: ЛДУФК, 2014. С. 9–16.
 10. Присяжнюк С.І. Оздоровча фізична культура студентів вищих навчальних закладів ІТ-технологій: підручник. Київ: НУБіП України, 2016. 508 с.
- References**
1. Kazin, E.M. (2018). The problem of preserving health and the development of science in the system of education in the minds of modernization. *Valeology*, 2: 10–15 [in Ukr.].
 2. Bashavets, N.A. (2007). Formation of culture and health as a value of modern specialty. *Young and market*, 8: 42–44 [in Ukr.].
 3. Prisyazhnyuk, S.I. (2012). The use of health technologies in the physical education of students of the special medical department. Theory and practice: monograph. Kyiv: COMPRINT. 464 p. [in Ukr.].
 4. Voskoboynikova, G.L. (2015). Valeological aspects of the social partnership of illuminating and medical mortgages in the health and language saving activity of a daily teacher. *Scientific hour of the NPU named after M.P. Drahomanov. Series 16: Teacher's Creativity: Problems in Theory and Practice*, 24(34): 115–117 [in Ukr.].
 5. Dubogay, O.D. (2012). Physical fitness and health: guidebook. Kyiv: UBS, NBU. 270 p. [in Ukr.].
 6. Panasenko, TV (2016). Formation of health-preserving competence of future primary school teachers in higher educational institutions of I-II academic years. *Young Scientist*, 9: 11–17 [in Ukr.].
 7. Raevsky, R.T. (2008). Health, healthy and health-improving lifestyle of students. Odessa: Science and technology. 556 p. [in Rus.].
 8. Potuzhnyi, OV, Polishchuk, VV (2021). Formation of health-preserving competence of students of a modern educational institution. *Scientific journal of the National Pedagogical University named after MP Drahomanov. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): Collection Scientific Papers*, 11(142): 102–106 [in Ukr.].
 9. Dutchak, M. (2014). Prospects for the formation and implementation of the national strategy for health-improving rukhovo activity in Ukraine. *Materials of the IX All-Ukrainian Scientific Conference with international participation*. Lviv: LDUFK. pp. 9–16 [in Ukr.].
 10. Prisyazhnyuk, S.E. (2016). Health-saving physical culture of students of higher educational establishments of IT technologies: textbook. Kyiv: NULES of Ukraine. 508 p. [in Ukr.].

POTUZHNIИ Alexander

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of Sports of Disciplines and Tourism,
Hryhoriy Skovoroda University in Pereyaslav

POLISHCHUK Vitaly

PhD in Physical Education and Sports, Associate Professor, Associate Professor of Sports and Tourism,
Hryhoriy Skovoroda University in Pereyaslav

**HEALTH-SAVING EDUCATION AND THE FORMATION OF ITS COMPETENCE
AMONG STUDENTS IN THE EDUCATION ENVIRONMENT**

Summary. Introduction. The article examines the health-saving competence of students of a modern educational institution. Students of higher educational institutions should be able to use knowledge about health-saving technologies, the basics of a healthy lifestyle, possess the skills and abilities of health-improving environmental factors to promote human health, harden the body, activate basic hygiene standards, requirements, recommendations that ensure the Prevention of diseases. The introduction of health-saving technologies is associated with the use of Physical Culture, health-improving and preventive technologies, the essence of which is manifested in a comprehensive assessment of the conditions of upbringing and training, which will preserve the health of students and form a higher level. health culture, healthy lifestyle skills, monitoring individual development indicators, predicting possible changes in the state of Health and conducting appropriate psychological and pedagogical, Correctional, rehabilitation measures to ensure the success of educational activities and improve the quality of life of educational subjects. Wednesday.

The purpose. Identification and justification of the need for the formation of health-seeking competence of future specialists.

Results. The main directions of implementation of the ideas of positive experience in the development of health-saving technologies are: orientation of teachers to the formation of health-saving competence of future specialists, implementation of the relationship of mental, physical and moral education in the educational process in higher education institutions; conducting scientific research on the use of health-saving technologies and introduction of innovative work experience of higher European educational institutions. Such a study provides for determining the classification of health-saving technologies, developing

a model for forming a health-saving culture as a worldview orientation of future specialists and ways to introduce them to higher education institutions in Ukraine, as well as promoting a healthy lifestyle through marketing measures and techniques.

Originality. Development and implementation in the educational space of a modern Higher School of new physical culture and Recreation technologies that contribute to the development and improvement of basic physical qualities, the formation of basic motor skills and abilities. strengthening health, and, on the other hand, ensuring optimal conditions for the functioning of the body's systems involved in maintaining a high level of mental and physical performance of the student.

Conclusion. Given the contradictions between the need to implement health-saving technologies and the insufficient level of search for new approaches to the organization of the educational process in higher education institutions, the timeliness and expediency of the problem under study is determined. Today, an important and promising task is to preserve and strengthen the health of students through the organization and implementation of a person-oriented pedagogical process, taking into account the main valeological principles, as well as to foster a responsible attitude to one's own health as the highest individual and social value.

Keywords: health-preserving competence; sports and health technologies; students; medical and preventive technologies.

Одержано редакцію 06.04.2022
Прийнято до публікації 17.04.2022